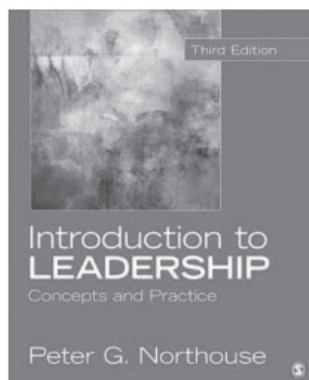

วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

บทวิจารณ์หนังสือ

Introduction to Leadership: Concepts and Practice (Third Edition)

ชนิษฐา สาสีหมัด¹

ผู้แต่ง	Peter G. Northouse
ปีที่พิมพ์	2014
พิมพ์ที่	SAGE Publications, Inc.
จำนวนหน้า	352 หน้า

Introduction to Leadership: Concepts and Practice เป็นหนังสือที่มุ่งเน้นให้อ่านเข้าใจตนเองและรู้ถึงวิธีการในการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ แต่งโดย Peter G. Northouse ดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์สอนในคณะ Communication ของ Western Michigan University ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นที่ปรึกษาให้กับผู้นำในหน่วยงานต่างๆ และเป็นนักวิชาการด้านภาวะผู้นำและการสื่อสารมากกว่า 20 ปี มีผลงานการเขียนหนังสือที่ชื่อ Leadership: Theory and Practice (1997) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางและถูกตีพิมพ์เป็นครั้งที่ 6 เมื่อปี 2013 หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็นทั้งหมด 12 บทด้วยกัน โดยในแต่ละบทจะอธิบายเกี่ยวกับหลักปฏิบัติพื้นฐานในด้านต่างๆ

ของการเป็นผู้นำ นอกจากนี้ยังเขียนถึงหลักการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ รวมถึงสอดแทรกประวัติเรื่องราวของผู้นำที่มีชื่อเสียงในวงการต่างๆ ของโลก เพื่อใช้ประกอบการอธิบาย ในส่วนท้ายของทุกบท ผู้เขียนได้แนบบแบบสำรวจตนเองในด้านต่างๆ ในทั้ง 12 บทเพื่อให้ผู้อ่านได้สำรวจตนเอง ซึ่งผู้เขียนแนะนำให้ทำแบบสำรวจตนเองก่อนที่จะอ่านเนื้อหาในแต่ละบท แบบทดสอบเพื่อทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของแต่ละบท และคำถามท้ายบทเพื่อให้ผู้อ่านสะท้อนความคิด และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในตนเอง เนื้อหาทั้ง 12 บท มีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

¹ อาจารย์, ดร. สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทที่ 1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำ (understanding leadership) ในบทนี้เป็นการอธิบายความหมายของภาวะผู้นำ ซึ่งการให้ความหมายจะแตกต่างกันในแต่ละมุมมองของแต่ละคน โดยสามารถแบ่งการให้คำนิยามความหมายของภาวะผู้นำออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 5 ด้าน คือ คุณลักษณะ (trait) ความสามารถ (ability) ทักษะ (skill) การประพฤติปฏิบัติ (behavior) และการมีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้อื่น (relationship) ทั้งนี้ ผู้เขียนได้สรุปไว้ว่า การให้ความหมายของคำว่า ภาวะผู้นำ จะส่งอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำคนนั้น

บทที่ 2 รู้จักตนเอง (recognizing your traits) ในบทนี้ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างให้เห็นถึงคุณลักษณะของผู้นำสำคัญของโลกหลายๆ ท่าน ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้วจะเห็นว่าแต่ละท่านนั้นมีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คุณลักษณะเฉพาะที่สำคัญต่อการเป็นผู้นำที่ดีนั้นประกอบด้วย ความฉลาด (intelligence) ความมั่นใจในตนเอง (confidence) คุณสมบัติพิเศษ (charisma) ความมุ่งมั่น (determination) การเข้าสังคม (sociability) และการยึดถือหลักคุณธรรม (integrity)

บทที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาจุดเด่นของสมาชิก (engaging people's strengths) เป็นบทที่ผู้เขียนได้เพิ่มขึ้นใหม่ในการตีพิมพ์ครั้งที่ 3 โดยได้อธิบายถึงวิธีการที่ผู้นำจะค้นหาและพัฒนาจุดเด่นของตนเอง รวมถึงค้นหาและช่วยพัฒนาจุดเด่นของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย

บทที่ 4 เข้าใจปรัชญาและรูปแบบของผู้นำในแบบต่างๆ (understanding philosophy and styles) ในบทนี้ผู้เขียนอธิบายเกี่ยวกับปรัชญาด้านภาวะผู้นำซึ่งส่งผลให้เกิดการเป็นผู้นำในรูปแบบต่างๆ โดยแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ การใช้อำนาจเผด็จการ (authoritarian) ประชาธิปไตย (democratic) และการไม่เข้าแทรกแซง (laissez-faire)

บทที่ 5 ผสมผสานรูปแบบการเป็นผู้นำ (attending to tasks and relationships) บทนี้เน้นให้เห็นถึงการเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จว่าควรจะมีการผสมผสานรูปแบบหลักทั้งสองด้าน ได้แก่ ผู้นำในแบบที่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย และผู้นำที่ดูแลเอาใจใส่และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

บทที่ 6 พัฒนาทักษะด้านภาวะผู้นำ (developing leadership skills) ผู้เขียนได้บรรยายถึงทักษะที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่ดีประกอบด้วย 3 ทักษะดังนี้ 1) ทักษะด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การบริหารบุคคล การจัดการทรัพยากร และความรู้เกี่ยวกับงานที่ทำ 2) ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ได้แก่ การเป็นที่ยอมรับในสังคม มีความฉลาดทางอารมณ์ และการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคล 3) ทักษะด้านการคิด ได้แก่ การแก้ปัญหา การวางแผนกลยุทธ์ และการสร้างวิสัยทัศน์

บทที่ 7 สร้างวิสัยทัศน์ (creating a vision) บทนี้ผู้เขียนได้อธิบายถึงความสำคัญของการสร้างวิสัยทัศน์ การนำเสนอวิสัยทัศน์ และการลงมือทำตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

สำหรับบทที่ 8-12 ผู้เขียนได้อธิบายถึงการบริหารองค์กรในภาพรวม โดยในบทที่ 8 การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน (**establishing a constructive climate**) มีเนื้อหาว่าด้วยการสร้างบรรยากาศที่ดีในที่ทำงาน บทที่ 9 รับฟังสมาชิกให้ครอบคลุมทุกส่วนในองค์กร (**listening to out-group members**) เน้นไปที่การบริหารคน ซึ่งผู้เขียนได้เสนอแนะให้ผู้บังคับบัญชาเข้าถึงและรับฟังสมาชิกทุกคนที่อยู่ร่วมกันในองค์กร บทที่ 10 รู้จักรับมือกับความขัดแย้ง (**handling conflict**) มีเนื้อหาที่เสนอแนะถึงวิธีการในการจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์กร บทที่ 11 จริยธรรมในการเป็นผู้นำ (**addressing ethics in leadership**) เนื้อหาเน้นไปที่จริยธรรมที่ผู้นำพึงมี และในบทสุดท้าย บทที่ 12 ทำลายอุปสรรค (**overcoming obstacles**) ได้อธิบายถึงวิธีการในการจัดการกับอุปสรรคต่างๆ ในองค์กร

หนังสือ Introduction to Leadership: Concepts and Practice เขียนด้วยภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย อธิบายความได้ชัดเจนพร้อมมีตัวอย่างประกอบ ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายหลักปฏิบัติของผู้นำในด้านต่างๆ ของการเป็นผู้นำไว้ในแต่ละบท พร้อมแบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา และคำถามท้ายบท หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะกับการเป็นหนังสือเพื่อให้ความรู้พื้นฐานกับผู้สนใจหรือผู้ที่เริ่มศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีภาวะผู้นำ และหลักปฏิบัติงานในการเป็นผู้นำองค์กร เนื้อหามีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นทั้งหนังสือเรียนในหลักสูตรวิชาภาวะผู้นำ รวมถึงเป็นคู่มือให้กับผู้บริหารองค์กรโดยทั่วไปได้ศึกษา และพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองผ่านแบบสำรวจตนเอง และเรียนรู้จากกรณีศึกษาเพื่อที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ของตนเองได้อีกด้วย